

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/26799,Miedzynarodowa-konferencja-naukowa-Nie-masz-juz-zydowskich-miasteczek-Zaglada-Zy.html>
02.03.2026, 15:52

Strona znajduje się w archiwum.

Międzynarodowa konferencja naukowa „»Nie masz już żydowskich miasteczek...« Zagłada Żydów na polskiej prowincji. Sprawcy – Ofiary – Świadkowie” – Łódź, 27-28 października 2011

27.10.2011

Łódzki Oddział Instytutu Pamięci Narodowej i Uniwersytet Łódzki zorganizowały w dniach 27-28 października br. międzynarodową konferencję naukową pt. „»Nie masz już żydowskich miasteczek...« Zagłada Żydów na polskiej prowincji. Sprawcy – Ofiary – Świadkowie”. Konferencja odbyła się Centrum Szkoleniowo-Konferencyjnym UŁ w Łodzi. Otwarcia obrad konferencji dokonali prof. dr hab. Joanna Jabłkowska, Prorektor UŁ ds. programów i jakości kształcenia oraz Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Łukasz Kamiński, podkreślając znaczenie badań nad Zagładą. W konferencji wzięła udział również Maria Dmochowska, zastępca Prezesa IPN.

Stosunki polsko-żydowskie w czasie okupacji niemieckiej były w ostatnich latach przedmiotem ożywionej dyskusji obejmującej szerokie kręgi społeczeństwa. Wystarczy jedynie wspomnieć debatę dotyczącą wydarzeń w Jedwabnem czy spór pomiędzy tymi historykami i publicystami, którzy akcentują fakt ratowania Żydów przez Polaków, a tymi, którzy odsłaniają ciemne karty z historii wzajemnych relacji.

W intencji organizatorów łódzka konferencja stanowić miała głos środowiska naukowego w debacie, która zdominowana została przez publicystów. Zaproszono gości reprezentujących największe ośrodki badawcze ze Stanów Zjednoczonych, Kanady, Izraela, Francji, Niemiec oraz Polski, uprawiających różne dziedziny naukowe – obok historii także socjologię, filozofię, etnologię. Wśród referentów znaleźli się m.in. prof. Grzegorz Berendt, prof. Jan Grabowski, prof. Zbigniew Zaporowski, dr hab. Barbara Engelking i dr hab. Jean-Yves Potel.

Głównym celem konferencji było przedstawienie sytuacji ludności żydowskiej na polskiej prowincji w latach drugiej wojny światowej. Jej uczestnicy podjęli próbę znalezienia odpowiedzi na pytania dotyczące mechanizmów Zagłady Żydów oraz samego przebiegu eksterminacji. Spróbowano również przedstawić reakcje polskiego i niemieckiego społeczeństwa na rozgrywający się obok nich dramat tysięcy Żydów.

Wystąpienia pogrupowane zostały zgodnie z zaproponowanym przez Raula Hilberga podziałem na kategorie: ofiar, sprawców i świadków.

Organizatorzy uznali, że pełne zrozumienie wydarzeń z lat okupacji będzie niemożliwe bez uzupełnienia tego obrazu informacjami odnoszącymi się do lat przedwojennych. Dlatego też konferencja rozpoczęta została referatami dotyczącymi okresu przed rokiem 1939. Hilbergowski podział uzupełnia sesja ostatnia – Pamięć/Upamiętnienie. Wydaje się, że dodanie tego zagadnienia

pozwoili lepiej zrozumieć ostrość obecnych sporów o pamieć czasów okupacji.

Konferencja miała ułatwić zapoznanie się z najnowszymi badaniami dotyczacyimi Zagłady w ogóle. Przede wszystkim ukazała stan badań nad eksterminacją małych społeczności żydowskich, który to temat nadal istnieje niejako „w cieniu” historiografii dużych gett. Tym samym umożliwiła zarysowanie nowych obszarów badawczych oraz wskazała, gdzie jeszcze pozostają białe plamy.

Przewidywanym efektem konferencji jest wydanie publikacji zawierającej wszystkie wystąpienia

● [PROGRAM KONFERENCJI](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Łódź

zaproszenie

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ
– KOMISJA ŚCIGANIA ZBRODNI
PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU
ODDZIAŁ W ŁODZI
WYDZIAŁ FILOZOFICZNO-HISTORYCZNY
UNIwersYTETU ŁÓDZKIEGO
CENTRUM BADAŃ ŻYDOWSKICH
INSTYTUTU HISTORII UNIwersYTETU ŁÓDZKIEGO

zapraszają na międzynarodową konferencję naukową:

**„NIE MASZ JUŻ
ŻYDOWSKICH MIASTECZEK...”**

**ZAGŁADA ŻYDÓW
NA POLSKIEJ PROWINCJI.
OFIARY – SPRAWCY – ŚWIADKOWIE**

Łódź 27–28 października 2011 r.

Miejsce obrad:

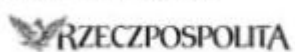
Aula Centrum Szkoleniowo-Konferencyjnego

Uniwersytetu Łódzkiego, ul. S. Kopcińskiego 16/10

informacje o konferencji:
www.judaica.uni.lodz.pl/konferencja
www.ipn.gov.pl

patronat medialny:

Pliki do pobrania

[\(pdf, 3.98 MB\)](#)
